

NR 6/147 CZERWIEC 2023

BEZPŁATNY MIESIĘCZNIK

SILESIA

TRAM NEWS

ISSN 2299-2790

Nakład: 6 000 egz.

AKTUALNOŚCI

**Pętla w Chebziu
do modernizacji**

»» str. 3

WYDARZENIA

**Nasi piłkarze
z medalami**

»» str. 4

ROZMAITOŚCI

**Lato w Kato
i nie tylko**

»» str. 11

Spotkajmy się w Metropolii

»» str. 8-9

Fot. Marcin Bulanda

Jedźmy razem

„Kierunek GZM” – tak brzmi hasło tegorocznego Święta Metropolii, które obchodzić będziemy 1 i 2 lipca. Program wydarzeń przygotowanych z tej okazji przedstawia się imponująco! 41 gmin wchodzących w skład GZM przygotowało dla mieszkańców aż 134 atrakcyjne wyprawy i spotkania. Wakacyjny nastrój z pewnością sprzyjać będzie rodzinnym eskapadom, podczas których poznać możemy sąsiednie czy pobliskie miejscowości, z ich niezwykłą historią i wyjątkowymi ludźmi. Warto dodać, że dotarcie do tych miejsc będzie ułatwione m.in. dzięki bezpłatnej komunikacji tramwajowej i autobusowej. O szczegółach informujemy na stronach 8 i 9.

Święto Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii przypomina nam, że mija już 6 lat od jej powstania. W strategii rozwoju GZM bardzo ważną rolę odgrywa transport publiczny, w tym oczywiście infrastruktura tramwajowa. W procesie tym aktywnie uczestniczy spółka Tramwaje Śląskie S.A., która realizuje unijny projekt inwestycyjny, obejmujący modernizację i rozwój infrastruktury tramwajowej wraz z zakupem taboru tramwajowego. W tym numerze, na stronie 3, informujemy o podpisaniu umowy na kolejną ważną inwestycję – przebudowę pętli tramwajowej w Rudzie Śląskiej Chebziu.

Wakacje szkolne już się rozpoczęły, podobnie jak sezon urlopowy. Na czas urlopu mamy dla Państwa interesujący tekst przewodnika turystycznego o opolskim odcinku Szlaku św. Jakuba (strony 6 i 7). Niech to będzie inspiracja do letnich wędrówek i spacerów, które możemy zaplanować wspólnie z bliskimi sobie osobami. Zachęcamy też do wakacyjnej aktywności fizycznej, oczywiście dostosowanej do indywidualnych możliwości. Wzorem mogą być tu pracownicy spółki Tramwaje Śląskie S.A., którzy na ogólnopolskich zawodach piłkarskich w Toruniu zdobyli trzecie miejsce (więcej na stronie 10). Serdeczne gratulacje dla naszej dzielnej drużyny! Zapraszamy Państwa do lektury, życząc udanego wypoczynku i wytchnienia od codzienności!

Bolesław Knapik
Prezes Zarządu Spółki Tramwaje Śląskie S.A.

Rozkład jazdy na wakacje

Wraz z końcem roku szkolnego w komunikacji miejskiej zaczną obowiązywać wakacyjne rozkłady jazdy. To nie tylko zmiana godzin odjazdów tramwajów, autobusów i trolejbusów, ale także dodatkowe kursy do popularnych kąpielisk i ośrodków rekreacyjnych.

Nowe rozkłady jazdy będą obowiązywać od 24 czerwca do 3 września. – Elastycznie dostosowujemy komunikację miejską do zmieniających się potrzeb podróżnych. Na niektórych liniach tymczasowo zmniejszamy liczbę połączeń, na innych wręcz przeciwnie – mówi Michał Wawrzaszek, rzecznik prasowy Zarządu Transportu Metropolitalnego. – W wakacje nasi pasażerowie będą chcieli dojeżdżać do miejsc, gdzie można zażyć kąpeli, zarówno tych wodnych, jak i słonecznych. Dlatego na niektórych liniach, dzięki finansowemu i organizacyjnemu wsparciu gmin Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, wprowadzamy dodatkowe połączenia – zapowiada Michał Wawrzaszek.

Do wielu miejsc rekreacyjnych można dotrzeć, korzystając ze stałych połączeń. Do zbiorników Pogoria w Dąbrowie Górniczej dojedziemy np. liniami 84, 237, 637, 638, 640, 716, do stawików w Sosnowcu prowadzi linia T-15, a do tyskich Paprocian m.in. linie autobusowe 4, 75, 82, 268, 696, M10, M18 i trolejbusowe B, E, G.

Poza wszystkimi regularnymi liniami umożliwiającymi dojazd do miejsc rekreacji, największe udogodnienia przygotowano na 6 liniach:

- 98 – z Siemianowic i Rudy Śląskiej do Doliny Górnika w Chorzowie;
- 164 i 264 – m.in. z Dąbrówki Wielkiej, Brzezin Śląskich, osiedli Powstańców i Wyzwolenia do Basenu Miejskiego MOSiR w Piekarach Śląskich;
- 220 – z Sosnowca do Zalewu Sosina w Jaworznie;
- 650 – z gliwickiego Centrum Przesiadkowego, m.in. przez osiedle Kopernika do Jeziora Czechowice w Gliwicach;
- 659 – z zabrzańskiego Placu Dworcowego do Kąpieliska Maciejów w Zabrze-Maciejowie.

Dojazd komunikacją miejską do miejsca rekreacji najlepiej zaplanować poprzez wyszukiwarke połączeń ZTM. Znajduje się ona na stronie internetowej rj.metropoliaztm.pl w zakładce „Wyszukiwarka i mapa”. Można także skorzystać z całodobowej bezpłatnej infolinii ZTM – numer telefonu 800 16 30 30.

Źródło: metropoliaztm.pl

SILESIA
TRAMNEWS

Wydawca:

Agencja Mediów Lokalnych mediaL
41-500 Chorzów, ul. Katowicka 105/2, tel. 32 2413 374

Redaktor naczelny: Waldemar Kosior

Redaktor wydania: Andrzej Zowada

Druk:

POLSKA PRESS Sp. z o.o.

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada

Pętla w Chebziu do modernizacji – umowa podpisana

To już przedostatnie zadanie unijnego projektu inwestycyjnego spółki Tramwaje Śląskie S.A., jakie oczekuje na rozpoczęcie. Przebudowa pętli tramwajowej w rudzkiej dzielnicy Chebzie rozpocznie się dopiero jesienią, ale umowa z generalnym wykonawcą już została podpisana.

W poniedziałek 19 czerwca 2023 roku w siedzibie spółki Tramwaje Śląskie S.A. w Chorzowie Batorym Zarząd Spółki podpisał umowę z firmą NJN Damian Kłosek z Knurowa, która w wyniku postępowania przetargowego została wybrana generalnym wykonawcą prac modernizacyjnych pętli Chebzie w Rudzie Śląskiej. Firma NJN, która powoli finiszuje z prowadzonymi robotami na zadaniach w Zabrze, złożyła najkorzystniejszą ofertę, wyceniając swoje prace na ponad 18,1 mln zł netto (ok. 22,3 mln zł brutto). Zadanie pn. „Modernizacja torowiska wraz z siecią trakcyjną i infrastrukturą towarzyszącą na pętli Chebzie w Rudzie Śląskiej” jest elementem „Zintegrowanego Projektu modernizacji i rozwoju infrastruktury tramwajowej w Aglomeracji Śląsko-Zagłębiowskiej wraz z zakupem taboru tramwajowego” współfinansowanego przez Unię Europejską.

Pierwotny plan zakładał jedynie wymianę rozjazdów na pętli, jednak ostatecznie udało się Spółce rozszerzyć zakres prac. – To dla nas bardzo ważna zmiana i bardzo się cieszę, że - dzięki wyteżonej pracy naszych pracowników - ostatecznie doprowadziliśmy do tego, iż prace w Chebziu obejmą całą pętlę, aż do odcinków zmodernizowanych w ramach wcześniejszych inwestycji. Dzięki tej inwestycji pasażerowie korzystający z tego ważnego węzła komunikacyjnego zyskają zupełnie nową jakość podróżowania – podkreślił Bolesław Knapik, prezes Zarządu spółki Tramwaje Śląskie S.A. Zadanie obejmuje kompleksową przebudowę pętli Chebzie. Przebudowane zostanie około 1350 metrów toru pojedynczego, z czego większość stanowić będzie torowisko klasyczne na podkładach strunobetonowych; na przejazdach drogowo-torowych oraz przejściach dla pieszych zastosowana zostanie technologia ciężka, wykorzystująca prefabrykowane płyty torowe z montażem szyn za pomocą elastycznych mas zalewowych. Układ torowy wyposażony zostanie w system smarowania szyn, rozjazdy, połączenia międzytorowe oraz sygnalizację świetlną uwzględniającą priorytet przejazdu dla tramwajów. Posadowione zostaną nowe słupy, na których rozwieszona będzie nowa sieć trakcyjna. Przebudowany zostanie również układ zasilania oraz oświetlenia terenu pętli. W obrębie pętli powstaną nowe platformy przystankowe wraz z wiatami

przystankowymi, tablicami SDIP oraz biletomatem. Przebudowane zostaną chodniki z nowymi dojazdami do peronów, powstanie ścieżka rowerowa wraz z wiatą rowerową oraz droga technologiczna dla obsługi technicznej urządzeń. Niezbędna będzie również budowa odwodnienia torowiska wraz z budową przepompowni i podłączeniem do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej, a także przebudowa kolidujących sieci uzbrojenia podziemnego. Mimo iż umowa już została podpisana, prace rozpoczną się dopiero jesienią. – Ze względu na prowadzone prace modernizacyjne torowisk w innych częściach GZM i wynikające z tego przerwy w ruchu tramwajów, nie możemy w tej chwili zamknąć pętli Chebzie, a też robót na pętli nie da się wykonać przy utrzymanym ruchu tramwajowym. Dlatego założyliśmy, że prace w Chebziu rozpoczną się 1 października – wyjaśnia prezes Knapik. Plan zakłada zawieszenie ruchu tramwajowego na 4 miesiące. Roboty powinny zostać ukończone pod koniec lutego 2024 roku.

red

Zdjęcia: Joanna Olszówka

Nasi piłkarze z medalami

Zdjęcia: Tramwaje Śląskie S.A.

Rząd górny od lewej: Adrian Gałęziok, Tomasz Ziętek, Rafał Imiołek, Dawid Swęd, Adam Wesołowski, Łukasz Brunow, Dariusz Palusiński
Rząd dolny od lewej: Przemysław Piotrowski, Grzegorz Masłowski, Dariusz Kępa, Michał Radkiewicz (nieobecny na zdjęciu Marcin Grędyś)

Nawet gdy Reprezentacja Polski w piłce nożnej zawodzi, piłkarze Tramwajów Śląskich trzymają stabilną formę. Podczas turnieju w Toruniu kolejny raz nasza drużyna stanęła na podium i przywiozła do domu puchar i medale.

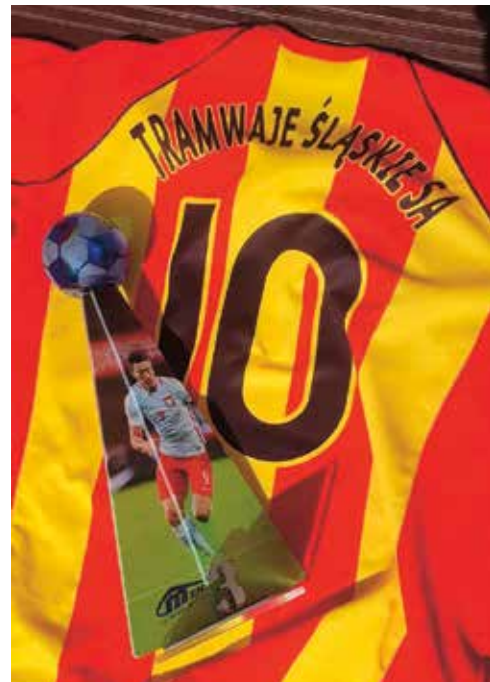
W ostatni weekend czerwca na obiektach Stadionu Miejskiego im. Grzegorza Duneckiego w Toruniu rozegrano Turniej o Puchar Prezesa Miejskiego Zakładu Komunikacji w Toruniu Sp. z o.o. Była to już XI edycja turnieju rangi ogólnopolskiej, organizowana przez MZK Toruń, w której udział biorą reprezentacje firm komunikacyjnych z całej Polski. W stawce 10 zespołów, drużyna piłkarska Tramwajów Śląskich kolejny raz zaprezentowała się bardzo przyzwoicie, plasując się na III miejscu. Pierwsza część turnieju odbywała się w podziale na grupy. My swój mecz inauguracyjny zremisowaliśmy 2:2 z drużyną MPK z Włocławka. Można pokusić się o stwierdzenie, że zapatrzyliśmy się trochę na grę kadry narodowej w ostatnim meczu z Mołdawią. Pomimo dwubramkowego prowadzenia w pierwszej połowie meczu, po przerwie na zbyt wiele pozwoliliśmy naszym przeciwnikom i udało im się doprowadzić do remisu.

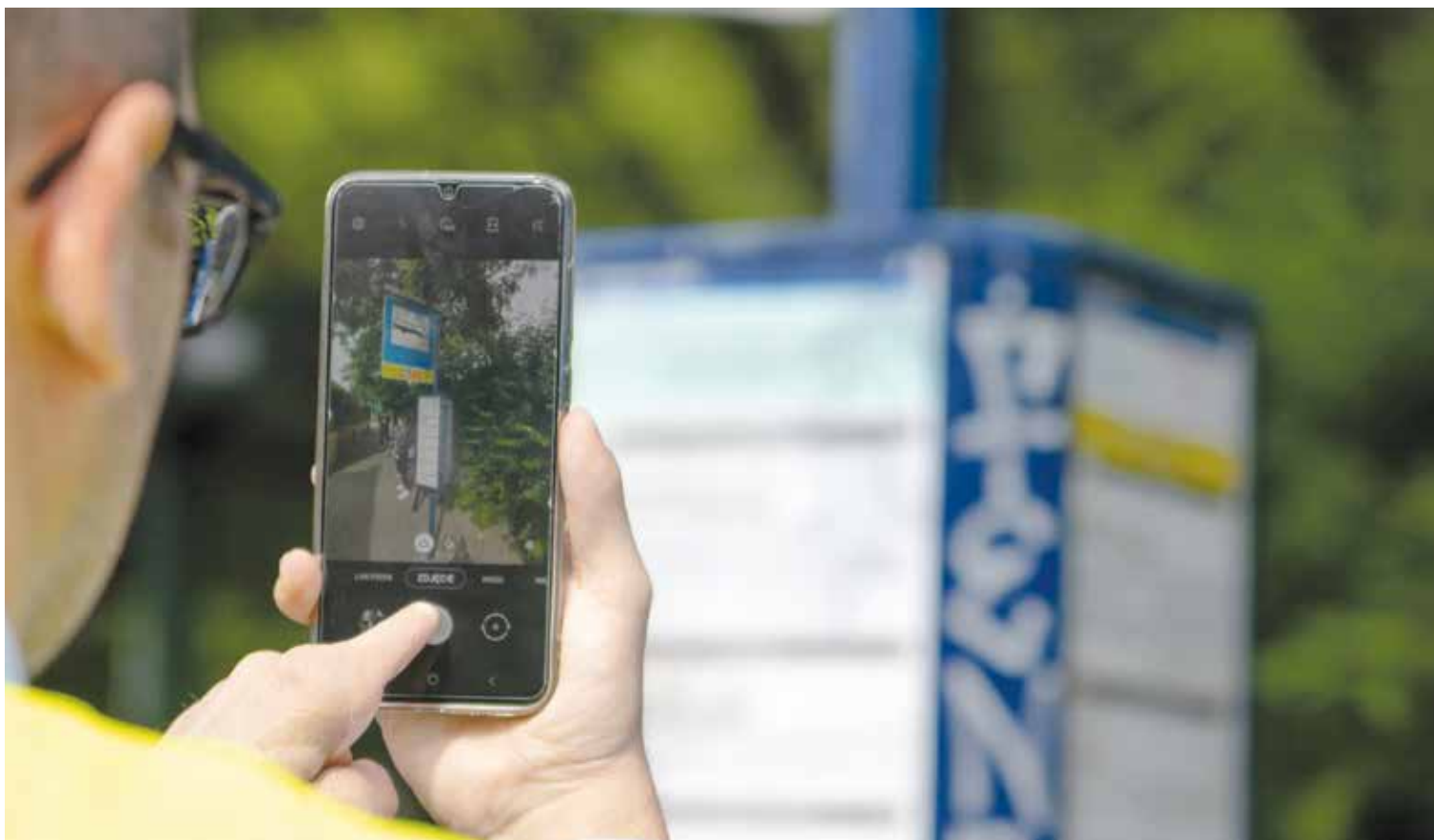
Kolejny mecz rozgrywaliśmy z drużyną gospodarzy, czyli MZK w Toruniu. Gospodarze mieli bardzo silny skład osobowy i za nic nie można było skruszyć ich obrony. Poza tym dopisało im trochę szczęście przy naszych sytuacjach bramkowych. Przegraliśmy wysoko 0:4. Wstydu w tym nie ma żadnego, ponieważ – jak się później okazało – to właśnie ta drużyna sięgnęła po tytuł mistrzowski. Ambicja naszej drużyny została jednak mocno podrażniona. Naładowani sportową złością w kolejnych meczach zawodnicy rozpoczęli grę mocno ofensywną. Na efekty nie trzeba było długo czekać. Najpierw pokonaliśmy drużynę Kaliskich Linii Autobusowych 3:2, a w ostatnim meczu fazy grupowej trafiliśmy na bardzo solidną ekipę MPK Wrocław. Mecz był bardzo zacięty, jednak to drużyna Tramwajów Śląskich wykazała się większą determinacją i wolą walki, wygrywając ostatecznie 2:0, co dało nam awans z drugiego miejsca do fazy medalowej. W półfinale nasze drogi skrzyżowały się z drużyną

Miejskich Zakładów Autobusowych w Bydgoszczy, która jest bardzo silnym przeciwnikiem – obrońcą tytułu mistrzowskiego z ubiegłego roku. Mecz półfinałowy był bardzo wyrównany. Jego losy przechylały się raz w jedną, raz w drugą stronę. Ostatecznie w regulaminowym czasie gry był remis 2:2. O awansie do finału decydowały rzuty karne, w których więcej szczęścia mieli zawodnicy z Bydgoszczy, wygrywając 3:1. Przed rokiem pokonali nas w finale, w tym roku w półfinale. Podobno do trzech razy sztuka... Na pocieszenie pozostał nam mecz o III miejsce z drużyną Transkom w Koziegłowach. Drużyna złożona z bardzo młodych zawodników walczyła bardzo dzielnie, przez sporą część meczu prowadząc, ale to nasza ekipa na koniec zachowała więcej sił, energii i boiskowego sprytu. Walkę zakończyliśmy zwy-

cięstwem 4:2. Miejsce „na pudle” w pełni zasłużone. W finale spotkały się drużyny z Torunia i Bydgoszczy, a gospodarze nie okazali się zbyt gościnni, wygrywając 3:1. Ogólnopolskie Turnieje Piłki Nożnej organizowane przez MZK w Toruniu Sp. z o.o. na stałe wpisały się do kalendarza imprez sportowych w komunikacyjnej Polsce. Charakteryzują się wysokim poziomem rozgrywek, bardzo dobrym przygotowaniem organizacyjnym i są wysoko cennie przez wszystkich uczestników. Dziękujemy Bogdanowi Kalińskiemu – szefowi turnieju oraz Zbigniewowi Wyszogrodzkiemu – Prezesowi Zarządu MZK w Toruniu Sp. z o.o. za profesjonalną organizację zawodów.

Adam Wesołowski

Zdalne zarządzanie przystankami Szybsza interwencja i naprawa

Zarząd Transportu Metropolitalnego jako pierwszy organizator komunikacji miejskiej w kraju opracował narzędzie, które ułatwia kompleksowe zarządzanie infrastrukturą przystankową. Nowatorski program pozwala zdalnie zlecać służbom terenowym zadania związane z przystankami, a także na bieżąco kontrolować ich wykonanie.

Chodzi m.in. o takie prace jak wywieszenie nowych rozkładów jazdy, zweryfikowanie stanu i estetyki elementów przystanków komunikacji miejskiej, wstawienie szyby w wiacie, czy też naklejenie nalepki z QR kodem. – Nasi pracownicy z poziomu biurka i w bardziej efektywny sposób mogą przypisywać wykonanie konkretnych prac do wybranych przystanków. Następnie, również szybko i zdalnie, mogą to wszystko skontrolować. Dla pasażerów oznacza to np. zminimalizowanie ryzyka braku aktualnego rozkładu jazdy na przystanku lub szybszy czas naprawy wiaty. Dla nas i dla gmin są to natomiast oszczędności finansowe – mówi Krzysztof Dzierwa, zastępca dyrektora ZTM ds. administracyjnych. Nowe oprogramowanie umożliwia także kompleksowe przygotowywanie raportów z podziałem na gminy, przyspiesza przepływ dokumentów i ułatwia prowadzenie ewidencji zadań.

ZTM obsługuje około 7 000 przystanków w 57 gminach, na obszarze których w 2022 roku trzeba było wymienić 80 tysięcy rozkładów jazdy. Nowatorski program, który automatyzuje zarządzanie tak rozległą infrastrukturą, jest udogodnieniem nie tylko dla pracowników ZTM, ale i dla pasażerów. – Narzędzie usprawnia wykonywanie zadań związanych z utrzymaniem przystanków. Dzięki automatyzacji wszystkie procesy zostały połączone, a wykonanie jednej czynności powoduje aktualizację innych baz danych. Tym samym nie potrzebujemy tyle czasu na wprowadzanie informacji do wielu plików i systemów. Dodatkowo, system pozwala śledzić i akceptować postępy prac przy infrastrukturze przystankowej w czasie rzeczywistym – mówi Krzysztof Dzierwa. – Korzyści z wdrożenia tego nowatorskiego rozwiązania odczują podróżni. Będziemy mogli szybciej interweniować np. w przypadku zniszczenia wiaty

lub konieczności uzupełnienia aktualnych rozkładów jazdy – podaje przykłady Krzysztof Dzierwa.

Program został opracowany przez ZTM we współpracy z firmą Genesis Mobo. Jego nazwa to Time4Bus.

Źródło: metropoliaztm.pl

W ramach cyklu artykułów, który zatytułowaliśmy „Spacery po regionie”, zachęcamy do wspólnych wędrówek ścieżkami Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. Są to wyprawy niezwykle - odwiedźmy interesujące miejsca i obiekty, które znajdują się blisko nas, po sąsiedzku albo nawet w naszym mieście, a dla wielu wciąż pozostają nieznane.

Górnośląski Szlak św. Jakuba

część 2

Pałac w Kamieniu Śląskim

Kontynuujemy rozpoczętą przed miesiącem wędrówkę górnośląskim odcinkiem Drogi św. Jakuba. Przed nami 86 kilometrów niezwykle interesującej trasy na terenie województwa opolskiego.

Szlak św. Jakuba na Opolszczyźnie zaczyna się od Balcerzowic, małej wsi, która wraz z kościołem znana była już w XIII wieku. Obecnie znajduje się tu nowy kościół pw. św. Krzysztofa oraz pomnik tornada – trąby powietrznej, która przeszła przez województwo opolskie 15 sierpnia 2008 roku. Następną miejscowością są Sieronowice, wzmiankowane już w 1342 roku. W 1872 roku we wsi pojawiła się szkoła, a w 1991 roku kościół pw. Matki Bożej Fatimskiej. Obok kościoła usytuowana jest wolnostojąca dzwonnica w stylu włoskich kampanili. Kolejnym punktem na trasie jest Zimna Wódka, wieś znana już w 1260 roku jako Zimnowodka. Jej nazwa pochodzić ma od tego, że położona była nad potokiem z zimną wodą. We wsi, na niewielkim pagórku, znajduje się drewniany kościółek pw. św. Marii Magdaleny, wzniesiony w 1524 roku (przebudowany w 1748 roku). Z Zimnej Wódki udajemy się do wsi Klucz, gdzie również podziwiać możemy drewniany kościół pw. św. Elżbiety Węgierskiej z 1748 roku. Dalej podążamy leśną drogą do przecięcia z drogą wojewódzką nr 426 i po przejściu około 2,5 kilometrów docieramy do wsi Czarnocin, położonej na malowniczych stokach doliny Łąckiej Wody, porośniętej bukowym lasem. Nazwa wzmiankowanej w 1485 roku wsi pochodzi od występującej tam „czarnoziemi”. Szlak prowadzi również przez dwa rezerваты przy-

rody: „Grafik” oraz „Boże Oko”, z ciekawą kapliczką Opatrzności Bożej i pobliskim ujęciem źródlanej wody. Do najciekawszych zabytkowych obiektów Czarnocina należy kościół parafialny p.w. Piotra i Pawła, pochodzący z XIX wieku. W jego wnętrzu zachował się gotycki układ ścian wcześniejszej świątyni, a w prezbiterium ciekawe sklepienie kolebkowe. Natomiast w nawie głównej - ciekawa ława kolatorska z przełomu XVII i XVIII stulecia. Dalsza wędrówka jakubowym szlakiem zawiezie nas do Poreby, leżącej w wąskiej i długiej dolinie, której dnem płynie potok Cedron. Nazwa wsi pochodzi od wyrębu porastającego jej tereny lasu, należącego od 1439 roku do śląskiego rycerskiego rodu Strzałów, którzy ufundowali pierwszy kościół na Górze św. Anny. W 1637 roku właścicielami wsi oraz leżącej na jej terenie góry była rodzina Gaschin z Żyrowej. Melchior Ferdynand de Gaschin był później fundatorem klasztoru franciszkanów na Górze św. Anny. To wyjątkowe miejsce jest następnym punktem naszej wyprawy. Góra św. Anny, na której usytuowany jest kościół z klasztorem, ma ponad 407 metrów n.p.m. Zwana jest górą Chelmową, św. Jakuba, a także św. Jerzego. Stojący na wzniesieniu kościół wybudowany został w latach 1657-1673 z wykorzystaniem dawnych murów gotyckiej kaplicy. W ciągu

stuleci kościół wraz z przylegającym do niego barokowym klasztorem franciszkanów z lat 1733-1749, był wielokrotnie rozbudowywany i restaurowany. Świątynia ma obecnie wystrój neobarokowy oraz neorokokowy. Na szczególną uwagę zasługuje ołtarz główny, w którym umieszczona jest gotycka, drewniana, polichromowana figurka św. Anny Samotrzeciej z XV wieku. Postać św. Anny przedstawia kobietę trzymającą na rękach swoją córkę Maryję oraz wnuka Jezusa. Plac przed bazyliką otoczony został krużgankami, pochodzącymi z 1768 roku, tworzącymi tzw. Rajski Plac, do którego prowadzą trzy bramy. Na stokach wzgórza rozlokowana jest kalwaria pochodząca z lat 1700-1709, w skład której wchodzi 40 wolnostojących kaplic

Kościół św. Anny w Czarnowasów

Kościół św. Jadwigi Śląskiej w Chrościcach

Kościół św. Rocha w Dobrzeń Małym

stacji Drogi Krzyżowej oraz Drózek Matki Bożej. Na zboczu pod zabudowaniami bazyliki znajduje się wykonana w latach 1912-1914 grota Lurdzka. Natomiast leżący poniżej kościoła nieczynny kamieniołom wapienia w latach 1934-38 zamieniony został na olbrzymi amfiteatr skalny, na którym w 1955 roku postawiono monumentalny Pomnik Czynu Powstańczego, autorstwa Xawerego Dunikowskiego. Ze szczytu Góry św. Anny kierujemy się łagodnym zejściem w stronę wsi Wysoka, a dalej do Ligoty Dolnej, gdzie zobaczymy dawny piec wapienniczy oraz dawny kamieniołom. W tym miejscu w 1959 roku utworzony został rezerwat przyrody, będący częścią większego Parku Krajobrazowego Góra św. Anny. Warto wspomnieć, że w tej małej wsi, w latach 1946-1961, funkcjonowała pierwsza w Polsce szkoła pilotów i mechaników lotniczych. Wykorzystywała ona pozostałości przedwojennej niemieckiej szkoły o tym samym charakterze.

Po przebyciu kolejnych kilku kilometrów docieramy do wsi Siedlec, w której odkryto średniowieczne grodzisko z fosą. We wsi wzmiankowanej już w 1302 roku mieści się kościółek z 1908 roku pw. św. Floriana oraz figura św. Jana Nepomucena z 1746 roku. Następna miejscowość na naszej trasie to Kamień Śląski. W odrestaurowanym pałacu Odrowążów znajduje się małe sanktuarium – miejsce urodzenia dominikanina św. Jacka Odrowąża (1183-1257), zwanego Apostołem Słowian. Na terenie pałacowego parku podziwiać można „Bramę Dzwonów”. W Kamieniu Śląskim warto zajrzeć również do kościoła parafialnego pw. św. Jacka, pochodzącego z lat 1603-1632, a przebudowanego w latach 1909 i 1910. Dalsze kroki kierujemy w stronę Opola, mijając po

drodze m.in. wsie Kosorowice, Maliny, Nowa Wieś Królewska. Opole to jedna z historycznych stolic Górnego Śląska, a zarazem jedno z najstarszych miast w Polsce (spacer po mieście prezentowaliśmy na naszych łamach w numerze 11 z 2021 roku). Tu skupionych jest wiele zabytków architektury i sztuki, a do najcenniejszych należą: wieża piastowska, pozostałość dawnego zamku książęcego, bazylika katedralna pw. św. Krzyża z wizerunkiem Matki Bożej Opolskiej, rynek z kamieniczkami i ratuszem, kościół św. Trójcy, most Groszowy, a także najstarszy zabytek sakralny – kościół Matki Boskiej Bolesnej i św. Wojciecha. Na opolskim wzgórzu zamkowym zachowały się pozostałości dawnego zamku górnego, z fragmentami murów. Na skwerze przy Uniwersytecie Opolskim podziwiać możemy galerię artystów, przysiąść na krześle z Agnieszką Osiecką i Wojciechem Młynarskim, czy na ławeczce z Markiem Grechutą. Warto zajrzeć również do Muzeum Polskiej Piosenki, obok którego od 1963 roku mieści się Amfiteatr Tysiąclecia, gdzie odbywa się Krajowy Festiwal Polskiej Piosenki. Będąc w Opolu, koniecznie powinniśmy zajrzeć do dzielnicy tego miasta – Czarnowasów. Znajduje się tu drewniany kościół św. Anny, wzniesiony na miejscu spalonej świątyni, pochodzącej z lat 1687-1688. Jest tu także kościół parafialny pw. Bożego Ciała i św. Norberta z zespołem klasztornym norbertanek. Dalsza droga wiedzie przez Dobrzeń Mały i Dobrzeń Wielki. W tej pierwszej uwagę przykuwają aż trzy świątynie: dawny kościół św. Katarzyny Aleksandryjskiej i św. Walentego, nowy kościół parafialny pw. św. Katarzyny z lat 1933-34 oraz drewniany kościół pw. św. Rocha z 1658 roku, który jest najcen-

niejszym zabytkiem w tej miejscowości. Kościół zachował styl barokowy, a ołtarz główny pochodzi z 1700 roku. Przed świątynią znajduje się figura św. Rocha wzniesiona w 1913 roku.

Do celu naszej podróży coraz bliżej. Mijamy jeszcze dwie miejscowości: Chrościce (wzmiankowane w latach 1295-1305, z kościołem św. Jadwigi z 1802 roku i kapliczką św. Jana) oraz Mikolin. Mostem przekraczamy Odrę i dochodzimy do wsi Skorogoszcz, dawnego miasta, lokowanego już w 1271 roku. I w końcu docieramy do kościoła św. Jakuba, pochodzącego z 1852 roku. Jest tu ołtarz z figurą świętego, która pochodzi z XVI wieku. Ze Skorogoszczy do granicy państwa w Zgorzelcu mamy około 254 km, a do Santiago de Compostela około 3400 km. A zatem jeszcze raz, do zobaczenia na szlaku! Buen Camino!

Tekst i zdjęcia: Adam Lapski
Przewodnik turystyczny

Dla oznaczania szlaku św. Jakuba przyjęto symbol muszli oraz żółte strzałki

Kaplica - sanktuarium św. Jacka Odrowąża w pałacu w Kamieniu Śląskim

Widok na Skorogoszcz i kościół św. Jakuba

Spotkajmy się w Metropolii

W pierwszy lipcowy weekend obchodzić będziemy Święto Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Będzie to okazja do niezwykłych podróży - do miejsc bliskich, a wciąż mało znanych.

W programie Święta znalazły się aż 133 mikrowyprawy po wszystkich 41 gminach tworzących GZM oraz wydarzenie specjalne w Będzinie. Podczas krótkich eskapad możemy zachwycić się zabytkami, przyrodą, historiami miejsc i ludzi. Do wyboru mamy propozycje zaskakujące lub tradycyjne, wyciszające lub z muzyką, relaksujące bądź sportowe, dla rodzin z dziećmi, dla młodzieży i dla nieco starszych. Jest w czym wybierać.

„Będzie rekreacyjnie i aktywnie, romantycznie i rozważnie, czasem z przymrużeniem oka i zabawnie, a czasem bardzo serio. Będzie po naszymu. Sąsiedzi zapraszają sąsiadów, aby lepiej się poznać i wspólnie spędzić czas” - czytamy w zaproszeniu, które do mieszkańców kieruje Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia.

Zacniemy od wschodu słońca nad Metropolią i wspólnego śniadania na Wzgórzu Zamkowym w Będzinie. To właśnie Będzin będzie gospodarzem wydarzenia otwierającego program tegorocznego święta. Warto tam być, a następnie wybrać coś z bogatej oferty wycieczek i spotkań w innych miejscach. Bytom zachwyci nas pięknym klatką schodowych i secesyjnych kamienic, Gliwice historiami wyjątkowych gości, którzy kiedyś odwiedzili to miasto. W Zabrze zajrzymy za mury aresztu i do fabryki organów. Odwiedzimy skrywane przed publicznością zakamarki Teatru Rozrywki w Chorzowie, dąbrowskiego pałacu kultury, a nawet lotniska. W chorzowskim Muzeum Hutnictwa wyruszymy tropem dźwięków związanych z pracą młotów kuźniczych - przewodnika-

Będzin będzie gospodarzem wydarzenia

Bytomskie kamienice, szczególnie te secesyjne, zachwycają nie tylko od zewnątrz. One mają również piękne wnętrza! Ich klatki schodowe to istne skarby za drzwiami

Muzeum Hutnictwa zaprasza na multisensoryczne spacerzy w scenerii działającego przemysłu połączone z warsztatami – WYKUJ TO Z SIEBIE oraz W RYTMIE MŁOTÓW

mi będą prawdziwi kowale, którzy podzielą się tajnikami swojego rzemiosła. Na wody Kanału Gliwickiego wypłyniemy statkiem, a na Czarną i Białą Przemśę – kajakiem. Na ulice Tychów, śladami Ryśka Riedla, wyjedziemy trolejbusem. Zabytkowym Ikarusem kursować będziemy z Tarnowskich Gór, przez Świerkianiec, do lotniska. Na rowerze zjedziemy niemal cały podregion tyski. W Rudzie Śląskiej szukać będziemy śladów zaginionej Atlantydy z węgla, w Katowicach spacerować możemy w cieniu murkowskich buków. W Bobrownikach szukać można śladów... bobrów, a podczas spaceru w siemianowickim Parku Pszczelnik sprawdzimy, czy kosmatka owło-

siona jest tak groźna, jak wskazuje na to jej nazwa.

To zaledwie garstka propozycji. Są 134 powody do podróży. Spotkajmy się, aby poznawać Metropolię – i poznawać się w Metropolii. „Kierunek GZM” – to niesztampowy sposób na niespieszne odkrywania bogactwa i różnorodności miejsc wokół nas. Szczegółowy program dostępny jest na stronie kierunekgzm.pl.

Źródło: kierunekgzm.pl

Zdjęcia: facebook.com/kierunekgzm

Gliwice to od zawsze bardzo gościnne miasto. Odwiedzili je chociażby Jan III Sobieski, Car Aleksander II oraz Honoré de Balzac. Teraz czas na nas

W dzielnicy Maczki, nad Białą Przemśą, znajduje się przystań kajakowa. Spływ pomiędzy przystanią a Trójkątem Trzech Cesarzy zajmuje około 3 godzin

Tychy to jedno z trzech miast w Polsce i jedyne w GZM, po którym jeżdżą trolejbusy. Z okazji Święta Metropolii uruchomiony zostanie specjalny kurs, którym będzie można podróżować po Tychach

Daj się zaskoczyć Czeladzi - najstarszemu miastu Zagłębia Dąbrowskiego. I zobacz jego najciekawsze miejsca podczas wycieczki objazdowej

Sosnowiec zaprasza m.in. do historycznej podróży śladami Henryka Dietla

ŚWIĘTO GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII KIERUNEK → GZM

KUPON
NA PRZEJAZD KOMUNIKACJĄ MIEJSKĄ

1 i 2 lipca 2023 r. wszyscy uczestnicy święta Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii będą mogli jeździć za darmo komunikacją miejską za okazaniem kuponu pobranego ze strony kierunekgzm.pl

Kupon upoważnia do bezpłatnego przejazdu autobusami, tramwajami i trolejbusami ZTM

Kupon ważny 1 i 2 lipca 2023 r. w godzinach 0.00-23.59

Transport
GZM

Górnośląsko-Zagłębiowska
Metropolia

- Kupon uprawnia do bezpłatnego przejazdu jednego pasażera wszystkimi środkami lokalnego transportu zbiorowego, organizowanego przez Zarząd Transportu Metropolitalnego.

- Pasażer jest zobowiązany okazać niniejszy kupon na żądanie kontrolera biletów lub innych osób do tego upoważnionych.

- Korzystając z kuponu zapoznajesz się z zasadami bezpłatnych przejazdów ZTM oraz zobowiązujesz się do przestrzegania regulaminów przewozu osób i bagażu, obowiązującego w ZTM.

ŚWIĘTO GÓRNOŚLĄSKO-ZAGŁĘBIOWSKIEJ METROPOLII KIERUNEK → GZM

1-2 LIPCA

→ 133 MIKROWYPRAWY
→ 1 WYDARZENIE SPECJALNE
→ 41 MIAST I 6 MIN

Śląsko-Zagłębiowska Metropolia

SPRAWDŹ

Smartfon? Tak, ale z głową

Cyfryzacja i nadmierne korzystanie z urządzeń ekranowych przez dzieci i młodzież to temat przewodni Konferencji „Uwaga! Smartfon”. 6 czerwca w Międzynarodowym Centrum Kongresowym w Katowicach spotkali się wybitni specjaliści z dziedziny pedagogiki, psychologii i psychiatrii oraz eksperci i popularyzatorzy wiedzy o cyfrowych zagrożeniach z całego świata.

Podczas Konferencji przedstawiony został m.in. raport Fundacji ProjektPL i Instytutu Pokolenia pn. „Smartfon? Tak, ale z głową! Jak ustalić zasady bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych” (dokument jest do pobrania na stronie www.instytutpokolenia.pl). Wnioski płynące z tego opracowania są zatrważające. Regularne przekraczanie przez dzieci i młodzież granic bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych powoduje nie tylko samotność, problemy z zaufaniem do innych ludzi, ale też wiele innych problemów zdrowotnych. Według badań CBOS z 2021 roku młodzi ludzie mają coraz mniej kolegów i koleżanek w klasie, a ich wskaźnik samopoczucia jest coraz niższy. Okazuje się, że czynnikami mającymi największy negatywny wpływ na ich kondycję psychiczną są: nadużywanie Internetu, spadek liczby kolegów/koleżanek w klasie oraz coraz mniejsza częstotliwość podejmowania aktywności fizycznej.

- Zdawaliśmy sobie sprawę ze szkód społecznych, natomiast okazuje się, że jest też wiele zagrożeń medyczno-biologicznych, które powoduje nadużywanie smartfonów, szczególnie przez najmłodszych – mówi Michał Kot, dyrektor Instytutu Pokolenia. Autorzy raportu starają się odpowiedzieć na pytanie: co z tym problemem zrobić? - Nie chodzi o to, żeby cofnąć się technologicznie, czy zakazywać korzystania ze smartfonów, ale zbudować nawyki i świadomość społeczną, żeby były one używane w sposób rozsądny. Musimy pilnować, żeby posługiwanie się nimi było dopasowane do wieku osoby korzystającej. Jeśli popatrzymy na dyskusję z paleniem papierosów, to jeszcze kilkanaście lat temu pomysł o zakazie palenia w miejscach publicznych był traktowany jak zamach na wolność obywatelską. Dzisiaj jest to dla nas coś oczywistego – wyjaśnia Michał Kot. Radykalne i jednoznaczne stanowisko w kwestii używania telefonów komórkowych przez dzieci w szkołach zajmuje prof. Mariusz Jędrzejko, który kieruje ośrodkiem wsparcia dla dzieci i dorosłych z uzależnieniami i zaburzeniami

w Józefowie. - Dzieci do 12 roku życia nie powinny przynosić telefonu do szkoły. Nie dlatego, że smartfon jest zły, ale nie posiadamy narzędzi w szkole do wykorzystania smartfona. Nie mamy aplikacji, które służą do nauki, a tylko do przeglądania tego, co dzieje się np. u Britney Spears – podkreśla prof. Jędrzejko. Na razie w Polsce nie ma odpowiednich regulacji prawnych. Owszem, pewne ograniczenia wprowadzają sami dyrektorzy szkół, ale brakuje rozwiązań systemowych na szczeblu centralnym. Takich jak np. w Grecji, gdzie na terenie szkoły niedozwolone jest korzystanie z telefonów komórkowych w celu odbierania i wykonywania połączeń oraz wysyłania wiadomości tekstowych, a także korzystanie z aparatów fotograficznych i urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Uczniowie muszą wyłączyć komórkę lub ustawić tryb cichy i trzymać urządzenie w torbie. Podobne regulacje od dłuższego czasu obowiązują we Francji.

red

- 64% dzieci w wieku od 6 miesięcy do 6,5 lat korzysta z urządzeń mobilnych, 25% - codziennie.
- 63% dzieci w wieku od 6 miesięcy do 6,5 lat zdarzyło się bawić smartfonem lub tabletem bez konkretnego celu.
- 82% dzieci w wieku 9–17 lat codziennie korzysta ze smartfona, gdy łączy się z Internetem.
- 70% dzieci w klasach I–III szkoły podstawowej korzysta z Internetu przede wszystkim przez smartfony.
- U nastolatków średni czas obecności w sieci za pośrednictwem telefonu wynosi 188,3 minuty dziennie.
- Ponad 61% starszych nastolatków uważa, że powinno mniej korzystać ze smartfonów, ale jednocześnie 37,5% próbowało to zrobić – bez powodzenia.
- Średni wiek użytkownika systematycznie korzystającego z Internetu wynosi 9 lat i 7 miesięcy.
- Nastolatki po raz pierwszy używają Internetu mobilnego już średnio 30 minut po obudzeniu.

Lato w Kato i nie tylko

Fot. UM Katowice

Wakacje w mieście mogą być wspaniałe. Wystarczy rozejrzeć się wokół siebie i zapoznać z ofertą domów kultury, placówek oświatowych, stowarzyszeń czy klubów sportowych. Doskonałym przykładem są Katowice, choć ciekawych propozycji na tegoroczne lato nie brakuje w całej Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

– Lato w Kato będzie pełne atrakcji – zapewnia Marcin Krupa, prezydent Katowic. – Liczne tereny zielone zachęcają do aktywności na świeżym powietrzu. W Dolinie Trzech Stawów działa już wypożyczalnia sprzętu wodnego, a w lipcu i sierpniu będzie można plażować przy stawie kąpielowym, gdzie o bezpieczeństwo zadbają ratownicy. Dużą popularnością cieszy się rolkostrada oraz odnawiana skate arena przy PTG, a rowerzyści mają do dyspozycji nową trasę do zabytkowego Nikiszowca. Jeszcze w te wakacje będzie można skorzystać z przechodzącego właśnie rewitalizację Stargańca. Oprócz tego bogatą ofertę przygotowały szkoły, obiekty sportowe, placówki kultury i organizacje działające na terenie Katowic – wymienia prezydent stolicy województwa. O specjalny program dla najmłodszych zadbały katowickie domy kultury. W MDK „Ligota” przygotowano dla dzieci warsztaty animacji poklatkowej, zajęcia plastyczne czy warsztaty muzyczno-wokalne. Najmłodszych korzystających z oferty MDK „Koszutka” czeka m.in. muzyczna podróż dookoła świata „Aloha na Hawajach” oraz „Nie mam się w co ubrać – warsztaty tworzenia hawajskich strojów”. W MDK „Koszutka” filia „Dąb” będzie można poznać tajniki biwakowania czy wziąć udział w warsztatach florystycznych. MDK „Południe” przygotował m.in. warsztaty tworzenia biżuterii z drucików, decoupage i dogoterapię, a w MDK „Szopienice-Giszowiec” podopieczni stworzą obrazy z zasuszonych roślin i wezmą udział w kreatywnych warsztatach artystycznych. W Filii nr 1 MDK „Szopienice – Giszowiec” wakacje upłyną pod hasłem „Jak to dawniej na Śląsku było”. Filia nr 2 MDK „Szopienice-Giszowiec” przygotowała cykl warsztatów i wycieczek, a MDK „Bogucice-Zawodzie” w dziale Bogucice przygotował zajęcia odpłatne pn. „Czarodziejsko-teatralne warsztaty artystyczne”, których motywem przewodnim są przygody Harrego Pottera. Z kolei MDK „Bogucice-Zawodzie” dział Zawodzie w ra-

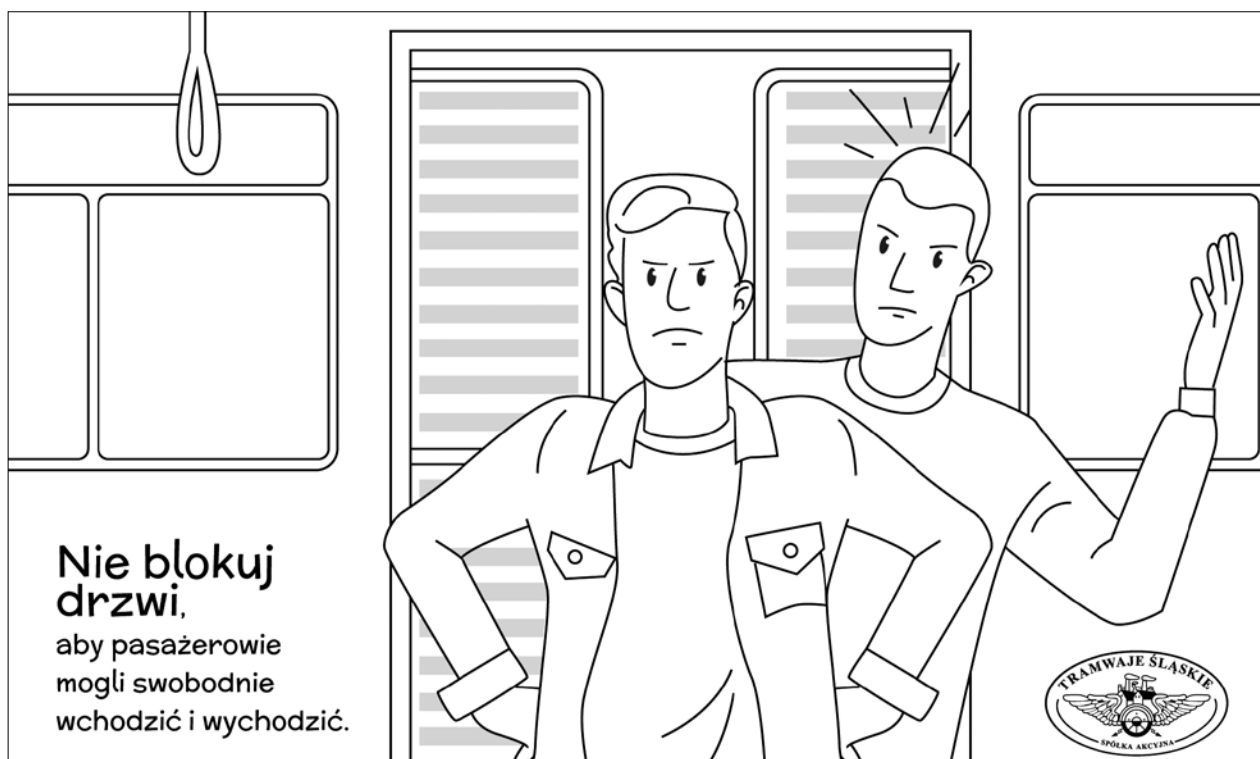
mach wyjścia do Planetarium zabierze najmłodszych w kosmos, a także zaprosi na wodny plac zabaw, by wyruszyć na poszukiwania Atlantydy. W swoje progi w czasie wakacji zaprasza także Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach. Hasłem przewodnim będzie EtnoBaza – czyli jak to się zaczęło. Na zajęciach będzie tworzona baza młodych czytelników – szalasy, namioty z kartonów, starych kuponów materiału, gazet itp. Podczas tych dwóch miesięcy zajęcia będą nawiązywać do etnografii – pochodzenia różnych przedmiotów, kultur i zjawisk, ale także do słów i ich etymologii.

Katowice Miasto Ogrodów Instytucja Kultury im. Krystyny Bochenek zaprasza na warsztaty muzyczne dla dzieci, młodzieży i grup zorganizowanych, podczas których wędrując palcem po globusie poznawać będzie można muzykę z całego świata. Liczba miejsc jest ograniczona, obowiązują zapisy. Ponadto w ramach akcji „Lato w mieście” będą organizowane zajęcia przez Galerię Sztuki Współczesnej BWA, Muzeum Historii Katowic i Śląski Teatr Lalki i Aktora „Ateneum”.

W Katowicach atrakcje czekają nie tylko na najmłodszych. Na przełomie czerwca i lipca zorganizowana zostanie druga edycja zawodów Red Bull Roof Ride. W drugiej połowie lipca wystartuje Jazz Around Festival, a od 4 do 6 sierpnia w Katowicach ponownie zagości OFF Festival. Uzupełnienie oferty kulturalnej stanowi teatr. Letni Ogród Teatralny to cykl spektakli dla małych i dużych. W repertuarze znajdują się przedstawienia teatralne dla najmłodszych oraz spektakle dla dorosłych.

Szczegółowy program wydarzeń znaleźć można na stronie katowice.eu oraz na stronach organizatorów.

Pokoloruj tramwajowy świat

Zapraszamy najmłodszych Czytelników do zabawy w kolorowanie. Co miesiąc, w tym miejscu, znajdziecie obrazki o tematyce tramwajowej. Od dziecięcej wyobraźni i pomysłowości zależeć będzie jakimi wypełnią się one kolorami. Pora szykować kredki i do dzieła!

Krzyżówka panoramiczna

Czasem odpada ze ściany	Pled	▼	Pies bojowy	▼	Broński, ukr. skrzypek	▼	Utożsamiana z Ateną		▼	Talon lub papier wartościowy	
	▼		Głos lwa				Ang. tytuł szlach.	Waż u Kiplinga		Samuel, irł. pisarz z XX w.	▼
▼											
Wyludzenie czegoś		Śpiewający kabaret		Koc na konia	▶					Czas na coś	... IV Groźny, car Rosji
▶		▼	Kir	▼			Barwna papuga	Karciany listek	▼	▼	
			Cztery kwartały					Ssak z Tybetu			
Narząd z tęczęwką											
Sterta drewna	▶				Ormiańska brandy jak wulkan	▶					
Rzadki egzemplarz	▶					Roślinny motyw dekoracyjny	▶				

Litery w kolorowym rzędzie utworzą rozwiązanie

Wśród czytelników, którzy nadesłają prawidłowe rozwiązania do 17 lipca na adres wydawcy rozlosujemy nagrody rzeczowe. Z laureatem z poprzedniego numeru skontaktujemy się osobiście.

Adres redakcji: Agencja Mediów Lokalnych mediaL, ul. Katowicka 105, 41-500 Chorzów.

Rozwiązania można przysyłać pocztą elektroniczną (na adres: biuro@agencjamedial.pl).

Uwaga: oprócz adresu nadawcy należy podać numer telefonu kontaktowego.